

opkomen voor kwetsbare mensen

NETWERK

Met en voor elkaar

**Jaarverslag
2019**

Inhoudsopgave

- 4 Met en voor elkaar | Jaarverslag 2019
- 5 Wat gebeurt in de omgeving
- 7 Hoofdpijnen van 2019
- 10 Hoofdpijnen van 2019 in beeld
- 12 Vooruitblik 2020
- 13 Gegevens
- 14 Ina Duit ziet bewoners op hun kwetsbaarst

Met en voor elkaar Jaarverslag 2019

Het beleidsplan, 'Expertise, advies en inspiratie voor vrijwilligers en professionals 2018-2020' beschrijft waar Netwerk DAK wil staan in 2020:

4 'Netwerk DAK wil een bijdrage leveren aan een samenleving waarin dak- en thuislozen meedoen in plaats van uitgesloten worden. Een samenleving die respectvol omgaat met mensen die verward zijn, of eenzaam, of ontworteld. Netwerk DAK wil eraan bijdragen dat de in toenemende mate gescheiden werelden van kwetsbare en vitale mensen bijeen komen. De aangesloten organisaties kennen Netwerk DAK als dé organisatie die deskundigheid levert op het specifieke terrein van inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat en die hen de mogelijkheid biedt kennis en ervaring te delen en elkaar te prikkelen om innovatief te zijn.'

2019 was het tweede jaar waarin werd gewerkt volgens dit beleidsplan 2018-2020, dat uitkwam na de publicatie 'Meer dan een dak' in 2017. Het was een belangrijk moment, omdat toen het werkveld van inloophuizen,

buurtpastoraat en straatpastoraat veel meer in beeld kwam. In 2019 besloot Netwerk DAK dat er een kantoorruimte nodig was. Dat werd een ruimte aan de Mariahoek 17 in Utrecht, een voormalig weeshuis in bezit van de Oud-rooms-katholieke kerk.

Dit jaarverslag begint met een schets van de ontwikkelingen rond inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat. Dan volgt wat Netwerk DAK deed in 2019. Vervolgens wordt vooruitgeblikt naar 2020. Terugkijkend was 2019 voor Netwerk DAK een jaar van 'met en voor elkaar': inloophuizen leren van elkaar, trekken samen op en werken samen aan versterking. Bezoekers doen mee waar het kan. Met elkaar zetten zij zich in voor een samenleving waarin ieder mens telt en waarin ieders kwaliteiten gewaardeerd worden, ook van degenen die maatschappelijk niet mee tellen.

Wat gebeurt in de omgeving

Het aantal daklozen is toegenomen tot het schrikbarende aantal van 40.000 individuen. Het is niet de enige zorgelijke ontwikkeling in onze samenleving. Er is ook een groot gebrek aan betaalbare woningen en de concentratie van kwetsbare groepen in de sociale huursector neemt toe. Problemen concentreren zich in achterstandswijken door beleidsmaatregelen zoals de vermaatschappelijking van de psychiatrische zorg, het sluiten van verzorgingstehuizen, decentralisering van de jeugdzorg. Tel daar de ondermijnende criminaliteit bij op. De flexibilisering van de arbeidsmarkt leidde er toe dat meer werkenden leven van een inkomen dat rond het minimum zit.

Problemen in het onderwijs treffen juist de meest kwetsbare kinderen. Kortom: er is een opeenstapeling van problemen. Ondertussen lijkt de menselijke maat zoek te zijn bij instanties als UWV en belastingdienst. Door dit alles dringt nu zelfs in Den Haag door dat er iets moet veranderen aan de bureaucratie waar veel burgers in vast lopen.

Veel last

Bezoekers van inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat merken de gevolgen van die zorgelijke ontwikkelingen. Van inloophuizen waar veel dak- en thuislozen komen, hoort Netwerk DAK dan ook dat het werk moeilijker wordt. Zo zijn er bijvoorbeeld vaker dan voorheen incidenten met agressieve bezoekers. Dat leidt tot dilemma's: 'open staan voor iedereen' botst met 'veilig voor iedereen'. Positief is dat buurtpastoraat goed samenwerkt in de wijken: van woningbouwcorporaties tot politie, van speeltuinen tot GGZ.

Het is bij deze toenemende problematiek niet verwonderlijk dat de DAK-leden vaker van zich laten horen in het publieke debat. In 2018 was er natuurlijk het kerkasiel in Den Haag. In 2019 was de straatpastor van Amsterdam bij Jacobine Geel en was staatssecretaris Blokhuis op bezoek bij Inloophuis Zeist. Creatief was de homeless award die Open Hof in Groningen instelde, juist om te benadrukken dat veel mensen bereid zijn om daklozen te helpen.

Hoofdpijnen van 2019

Gelukkig zijn er samenlevingsbreed steeds meer initiatieven van burgers die aan de slag gaan, hoewel niet altijd duidelijk is of zij ook de meest kwetsbare mensen te bereiken.

In de omgeving verdwijnt de aandacht voor levensvragen

Mensen komen niet bij een inloophuis binnenwandelen met de mededeling dat ze een levensvraag hebben. Toch vindt daar een verschuiving plaats. Veel van de inloophuizen die zijn opgericht voor eenzame mensen zien de bredere behoefte om te praten over levensvragen, ook bij mensen die niet naar het inloophuis komen. Door de krimp van kerken zijn daar minder mogelijkheden voor. Bovendien blijven ouderen langer thuis wonen en dan kunnen zij geen beroep doen op geestelijke verzorging vanuit een instelling. Juist voor kwetsbare mensen is het belangrijk om met iemand te praten over de breukmomenten in het leven. Wie daarmee blijft worstelen, kan zich ook eenzaam voelen. Inloophuizen beseffen dat die behoefte er is. Het zoeken naar nieuwe mogelijkheden in de vorm van groepsbijeenkomsten of naar mensen toe gaan is in volle gang.

Ondanks de problemen in de samenleving was er bij de inloophuizen veel elan. Netwerk DAK bezocht wederom organisaties, speelde in op vragen en zette goede voorbeelden in de schijnwerpers. Nieuw was een aanbod aan coördinatoren van gezamenlijke reflectie.

Vrijwilligers met een kwetsbare maatschappelijke positie

Omdat veel bezoekers willen meewerken als vrijwilliger en dat ook tot goede resultaten leidt, bood Netwerk DAK aan vijf organisaties een pilot aan. Centraal stond het meedoen van vrijwilligers met een kwetsbare maatschappelijke positie. Begeleid door een trainer hadden deze coördinatoren een intensieve uitwisseling. Het leidde tot de handreiking 'Samen bouwen aan een dak' die niet zozeer een methode beschrijft, maar veeleer taal aanreikt om over de inzet van bezoekers te spreken. Dat geeft houvast in de dagelijkse praktijk. De handreiking werd tijdens de landelijke netwerkdag besproken in vier overvolle workshops. Juist deze verbinding van taal en theorie met de dagelijkse praktijk werd enthousiast ontvangen door de DAK-leden. Ook buiten Netwerk DAK

trekt het boekje de aandacht, bijvoorbeeld op de website van het NOV (Nederlandse Organisatie voor Vrijwilligerswerk). Juist nu overal aandacht is voor ervaringsdeskundigheid, is deze reflectie voor het werkveld zeer waardevol.

Intervisie

Het intervisietraject dat Netwerk DAK met inschakeling van De Baak aanbood aan vier coördinatoren was een succes. De deelnemers waren geholpen met de verdieping en staan steviger in hun werk. Wat nadrukkelijk naar boven kwam was de hoge werkdruk van de coördinatoren. Een bezetting van 1 fte of zelfs minder, is eigenlijk te weinig, tenzij bestuursleden actief meewerken. In december 2019 is een tweede intervisie traject gestart. Voor Netwerk DAK is dit aanbod van intervisie een pilot. In 2020 wordt bekeken of en hoe Netwerk DAK verder zal gaan met een aanbod. Bij het programma van Fonds Franciscus bleek ook al dat er veel vraag is naar gezamenlijke reflectie.

Goede voorbeelden

Bij de regionale bijeenkomsten stonden goede voorbeelden in de schijnwerpers, zowel van binnen als van buiten Netwerk DAK. Onder andere Het Kleiklooster in

Amsterdam, Stichting Ik Wil in Eindhoven en Koffiebranderij OverHoop in Woerden stonden op het programma. Alle bijeenkomsten waren praktijkbezoeken aan organisaties met een innovatieve aanpak en er werd stevig doorgepraat over de mogelijkheden om het in eigen omgeving toe te passen. De [verslagen](#) staan op de website.

Landelijke Netwerkdag

De landelijke netwerkdag 2019 stond in het teken van 'Zie mij!'. Ook tijdens deze dag bezochten deelnemers een keur aan goede voorbeeldprojecten. Of ze kozen voor een workshop Omgaan met agressie of Aandacht voor levensvragen. Dat laatste onderwerp leeft enorm: er is veel vraag naar goede werkwijzen. Uit de feed back enkele maanden later blijkt dat deelnemers daadwerkelijk aan de slag zijn gegaan met wat ze op de dag gehoord hebben. De dag werd gehouden in de Grote Kerk in Den Bosch, een gebouw dat openheid naar de stad uitstraalt. Een [impressie](#) staat op de website.

Adviseren blijft maatwerk

Netwerk DAK wordt benaderd met de meest uiteenlopende vragen: van een voorbeeld functieprofiel tot meedenken over de opzet van een dagcentrum.

Daarnaast werden 36 bezoeken gebracht. Netwerk DAK ging in gesprek over de toekomst en daagde de inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat uit om het aanbod te actualiseren. Wederom waren externe deskundigen, bijvoorbeeld fondswerkers, bereid om hun kennis in te zetten, waar dankbaar gebruik van werd gemaakt.

Adviseren bij impactmeting en Fonds Franciscus

Fonds Franciscus start 2020 een versterkingsprogramma. Hieraan doen 70 inloophuizen mee. 60 daarvan zijn aangesloten bij Netwerk DAK. Net als in 2018 werd goed samengewerkt met Fonds Franciscus. Netwerk DAK adviseerde bij het ontwikkelen van impactmeting die past bij de werksoort en deelde kennis met Stichting Presentie en SESAM academie.

Verdiepen

Er is contact gelegd met Bind-kracht in België. Zij hebben met ervaringsdeskundigen een aanpak ontwikkeld die meer handelingsperspectief geeft dan de presentiebenadering. Koen Vansevenant van Bind-kracht was als inleider op de landelijke netwerkdag. De rol van bezoekers en ervaringsdeskundigen zal zeker nog aandacht vragen in de komende jaren.

Vertegenwoordigen

Er was contact met relevante fondsen, met de PKN en de leerstoel diaconaat om het werkveld in beeld te brengen. Gezien de toenemende problemen rond armoede, isolement en dak- en thuisloosheid wordt vaker de vraag naar vertegenwoordigen gesteld aan Netwerk DAK.

Voorbeelden quotes

Inloophuis A

"Onze vrijwilligers zijn ontevreden. Tijdens een telefoongesprek met Netwerk DAK een manier bedacht om dat bespreekbaar te maken in het bestuur. Dat is ook zo uitgevoerd. Nu wil het bestuur nieuwe afspraken maken."

Inloophuis B

"Ik heb tijdens de netwerkdag veel nieuwe dingen gehoord tijdens de workshop over levensvragen. We zijn het nu aan het uitwerken in een projectvoorstel."

Straatpastoraat C

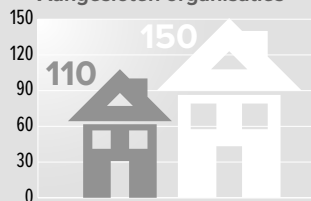
"Tijdens de regionale bijeenkomst hebben we uitgebreid gesproken over de voor- en nadelen van het opzetten van een sociale onderneming. Ik weet nu wat erbij komt kijken."

Buurtpastoraat D

"De handreiking 'Samen bouwen aan een dak' geeft taal aan ons werk en dat helpt me als ik werk te midden van andere welzijnsinstellingen."

Hoofdpijnen van 2019 in beeld

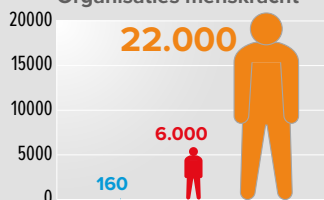
Aangesloten organisaties

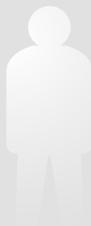
Locaties
Organisaties met een of meerdere locaties

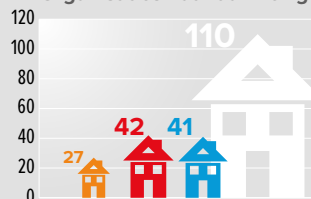
Organisaties menskracht

Schatting aantal:
Bezoekers per week
Vrijwilligers
Beroepskrachten

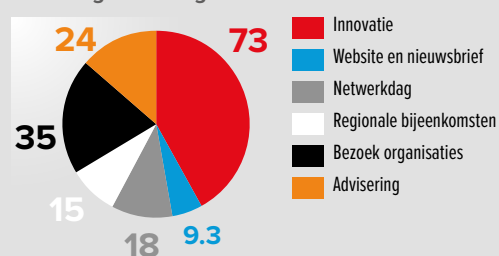

Organisaties naar aanwezigheid betaalde krachten

Totaal
Geen betaalde kracht
Met 1 betaalde kracht
Met 2 of meer betaalde krachten

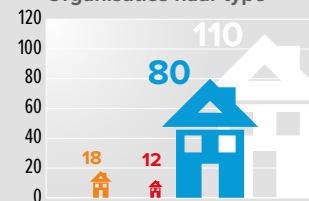
Verdeling besteding van Netwerk DAK 2019

Innovatie
Website en nieuwsbrief
Netwerkdag
Regionale bijeenkomsten
Bezoek organisaties
Advisering

Toelichting: door een andere telling wijken de cijfers af van voorgaande jaren.

Organisaties naar type

Totaal
Inloophuis
Straatpastoraat
Buurtpastoraat

Deelname aan de 6 regionale bijeenkomsten

88 deelnemers
34 organisaties

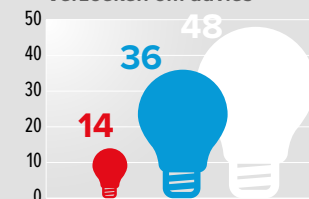
Deelname aan de 2 bijeenkomsten voor straatpastores

15 deelnemers
7 organisaties

Deelname de landelijke netwerkdag

110 deelnemers
35 organisaties

Verzoeken om advies

Totaal
Bezoek
Deelname aan interview of pilot

Nieuwsbrieven

11x
563 abonnees
Klikratio 20%

Bezoek instellingen

Totaal
Locaties waarmee contact was
Leverde een bijdrage aan bijeenkomsten

Vooruitblik 2020

In maart 2020 was de tekst van het jaarverslag bijna klaar, en op dat moment brak de corona-crisis uit. Een aantal inloophuizen moest de deuren sluiten of ging op een totaal andere manier werken. Netwerk DAK richtte een noodfonds op voor onverwachte uitgaven. Het is op het moment van afronden van dit jaarverslag nog niet duidelijk hoe lang de maatregelen duren en wat de impact zal zijn op de werkzaamheden in 2020. Team en bestuur zetten alles op alles om de inloophuizen, buurtpastoraat en straatpastoraat in deze moeilijke tijd goed te ondersteunen.

Netwerk DAK blijft maatwerk leveren bij de diversiteit aan organisaties en de contacten met de afzonderlijke organisaties blijven ook in 2020 heel belangrijk. Bij kleinere organisaties gaat het gesprek meer over de plannen en knelpunten. Bij grotere organisaties is eerder het verdiepen en leren van elkaar belangrijk. De lijn van samen leren en verdiepen die in 2019 begon, zal worden voortgezet. Meer energie zal gestoken worden in het zichtbaar maken van wat het werk van inloophuizen,

buurtpastoraat en straatpastoraat lokaal aan positieve kracht teweeg kan brengen.

Concreet in 2020:

Netwerk DAK start met het project 'Uit je dak', waarbij langduriger intensieve ondersteuning geboden kan worden aan vijf inloophuizen. Dit is mogelijk door een bijdrage van Stichting Rotterdam en stichting Dioraphte.

Bij het project 'Uitsluiting kent vele gezichten' wordt de belangenbehartiging van lokale organisaties gebundeld en opgetild naar een landelijk niveau.

Fonds Franciscus start met het versterkingsprogramma voor inloophuizen. Zestig van de bij Netwerk DAK aangesloten organisaties doen daar aan mee. Netwerk DAK is een van de partners in het programma.

Gegevens

Bestuursleden

Piet Kuijper, *voorzitter*
Simon Brussel, *penningmeester*
Paul van Hattem, *secretaris*
Kristel Ashra, *bestuurslid*
Norbert van Berckel, *bestuurslid*
Ton Bervoets, *bestuurslid*

Medewerkers

Jan van Opstal, *projectleider*, 11 uur
Helma Hurkens, *coördinator*, 28 uur
Liesbeth Timmers, *medewerker*
secretariaat en communicatie, 16 uur

Netwerk DAK is een stichting met ANBI-erkenning
KvK-nummer: 30236372
RSIN-nummer: 819028204

Adres

Mariahoek 17
3511 LG Utrecht
06 37 192 976
info@netwerkdak.nl
www.netwerkdak.nl
NL19 INGB 0005 9952 48

Samenwerking

Netwerk DAK is lid van het Beraad Grote Steden van de PKN, van het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad en van de vereniging NOV (Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk).

Aangesloten bij de coalitie een tegen eenzaamheid.

Publicatie

[Samen bouwen aan een dak, Handrei
https://netwerkdak.nl/wp-content/
uploads/2019/10/Samen-bouwen-aan-
een-dak_def.pdf](https://netwerkdak.nl/wp-content/uploads/2019/10/Samen-bouwen-aan-een-dak_def.pdf)

Artikel

[Problemen van onze bezoekers worden complexer in Arm. En wat doet de kerk?
Armoede-onderzoek 2019 naar hulp-
verlening door kerkelijke organisaties
in Nederland.](#)

Ina Duit ziet bewoners op hun kwetsbaarst

Dit artikel werd gepubliceerd in NRC 05-03-2020, nrc.nl/deflat en is opgenomen met toestemming van de auteur.

Kort haar, montuurloze bril: Ina Duit is niet van de poespas. Ze is van het helpen van de medemens, in het inloophuis van de flat.

Jan Terlouw is hier niet nodig. Uit de brievenbus van het inloophuis hangt al jaren een touwtje. En als je aan dat touwtje trekt en je het gangetje in bent gestapt, passeer je de keuken en loop je zo een vertrek in dat bedoeld is als huiskamer – en die sfeer ook heeft. Links de zithoek met rieten stoelen rond een lage salontafel, rechts een lange houten eettafel.

Aan die tafel nemen sinds voorjaar 2019 elke eerste donderdag van de maand bewoners plaats voor een lunch – een FC Utrecht-supporter met een “moeilijke voet” (portiek zes) naast een blinde radiomaker met een hond (portiek zeven), tegenover een fluisterende Soedanees (portiek zes) en een Iraanse inloophuisvrijwilliger (portiek vier).

En iedereen kent Ina. Ze is 62, heeft kort bruingrijs haar en draagt een montuurloze bril. Geen uiterlijke poespas. Het leven draait niet om haar. Het draait om de medemens.

Ontcijferen van de post

Ina Duit is het inloophuis. Functienaam: coördinator van het ‘Wijkinloophuis Vollenhove’ namens Stichting Kerk en Samenleving Zeist. Sinds 2003. Het inloophuis kwam in de flat in samenwerking met de wooncorporatie, om ontmoetingen tussen bewoners te stimuleren. Het huis, met dertig vrijwilligers, biedt taalles, naailes, computerhulp, hulp ook bij het ontcijferen van overheidspost.

De helft van de mensen die naar het inloophuis komt, is van niet-westerse komaf, schat Ina Duit. Marokkanen, Soedanezen, Iraniërs, Syriërs, Afghanen. Het huis was tot 2020 ook het grootste uitgiftepunt voor Zeister voedselhulp: in de huiskamer van het inloophuis deelden vrijwilligers van Voedselbank Zeist elke vrijdagmiddag dik vijftig pakketten uit. De klanten, vaak bewoners van de L-flat, wachtten in de zithoek op hun beurt met een nummer-tje in de hand en een kop koffie op de salontafel. Sinds november 2019 is de Zeister voedselhulp overgegaan van vijf uitgiftepunten naar één - een supermarktachtige voedselbank die in zwang is in de etenshulpbranche. Hij ligt op drie kilometer van de L-flat.

Vergeten voedselpakket

Ina Duit ziet de L-flatbewoners op hun kwetsbaarst. Zij die zich aanmelden voor voedselhulp, komen op beoordeling, en het is aan Ina Duit en collega's de mate van geldnood vast te stellen.

De wijsheid dat problematische schulden leiden tot grote stress en onverstandig gedrag, hoeft Ina Duit niet te vernemen uit krant of ombudsmanrapporten. Ze ziet het zelf. “Mensen komen hun afspraken niet na. Ze vergeten het. Ze vergaten soms zelfs hun voedselpakket op te halen.” Naar beoordelingsgesprekken voor voedselhulp komen kinderen mee als vertaler. Kinderen in de basisschoolleeftijd, of begin middelbare school. “Die moeten dan de schulden noemen. Ik probeer duidelijk te maken dat ik in gesprek ben met papa en mama. Maar vaak krijgen de kinderen alles mee.”

Schulden, drankproblemen, drugs, huiselijk geweld? “Ja, het komt allemaal voorbij”, zegt Ina Duit, die haar antwoord hier opzettelijk kort houdt. Nee, ze vertelt geen anekdotes. Ze is niet van het rondbazuinen. Ze is van de oplossingen.

Knalgele brief

Ze doet veel. Ze belt aan bij flatbewoners van wie al een poos niets is vernomen. Ze verwijst mensen met problemen door naar het sociaal team, de verslavingszorg, de kledingbank. Ze regelde taart voor de feestelijke opening van het Meidenhuis naast portiek zes.

In 2012 stopte ze met een dozijn vrijwilligers een knalgele brief in alle 728 brievenbussen van de L-Flat, voor een gesprek over inspiratie. “Geen evangelisatie”, benadrukt ze. “Gewoon een poging contact te maken van mens tot mens.” Het leidde tot “fantastische gesprekken”, zegt ze. “Maar sjónge”, voegt ze toe, “wát een werk”. Ze zegt vaak: “Het zou mooi zijn als...”. Gevolgd door een van haar wensen. Nóg meer betrokken zijn bij gezinnen in de flat, nóg meer gesprekken over opvoeden, de rol van vaders, het maken van een goede schoolkeus voor het kind.

Nog een wens. Voor bewoners van portiek één en twee is het inloophuis ver. “Het zou mooi zijn als daar een tweede inlooplek zou komen.”

Stichting Netwerk DAK

Mariahoek 17

3511 LG Utrecht

06 37 192 976

Info@netwerkdak.nl

www.netwerkdak.nl

Kvk 30236372

Iban NL19INGB0005995248

